

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 122199 14 Rev
Banjaluka, 20.09.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca, D.B. iz B.L., Ul. ..., zastupanog po punomoćnicima B.K. i S.K., advokatima iz B.L., protiv tužene RS – Ministarstvo za ..., zastupane po Pravobranilaštvu RS, Sjedište zamjenika Banja Luka, radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0P 122199 13 Gž od 11.11.2013. godine, na sjednici održanoj dana 20.09.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 122199 11 P od 09.11.2012. godine poništeno je kao nezakonito rješenje tužene o otkazu ugovora o radu na određeno vrijeme broj 15-122-10/11 od 10.06.2011. godine (stav 1. izreke).

Obavezana je tužena da tužioca vrati na rad i rasporedi na radno mjesto na kojem je radio prije otkazivanja ugovora o radu ili na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnoj sposobnosti, u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja (stav 2. izreke).

Obavezana je tužena da isplati tužiocu na ime izgubljene zarade – plate iznos od po 2.200,00 KM, počev od 01.07.2011. godine zaključno sa 31.12.2011. godine, a od 01.01.2012. godine do 31.08.2012. godine iznos od po 1.250,00 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom od 10.-tog u mjesecu za predhodni mjesec do konačne isplate, te da kod nadležnog Fonda PIO RS Filijala B. izvrši uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 01.07.2011. godine do 31.08.2012. godine u korist tužioca, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom izvršenja, dok je tužbeni zahtjev tužioca preko dosuđenog iznosa u dijelu zahtjeva za isplatu plata u periodu od 01.01.2012. godine do 31.08.2012. godine, koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa, odbijen (stav 3. izreke).

Obavezana je tužena da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.750,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja do isplate, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom izvršenja (stav 4. izreke).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0P 122199 13 Gž od 11.11.2013. godine žalba tužene je usvojena, presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 122199 11 P od 09.11.2012. godine preinačena tako da što su odbijeni zahtjevi tužioca da se poništi kao nezakonito rješenje tužene o otkazu ugovora o radu na određeno vrijeme broj 15-122-10/11 od 10.06.2011. godine, da se tužena obaveže da tužioca vrati na rad i rasporedi na radno mjesto na kojem je radio prije otkazivanja ugovora o radu ili na drugo radno mjesto koje

odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnoj sposobnosti, da mu isplati izgubljene zarade za period od 01.07.2011. do 31.12.2011. godine mjesečne iznose od 2.200,00 KM, a od 01.01.2012. do 31.08.2012. godine mjesečne iznose od 1.250,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 10.-tog u mjesecu na iznose iz prethodnog mjeseca pa do konačne isplate, da izvrši uplatu doprinosa iz penzijsko invalidskog osiguranja za period od 01.07.2011. godine do 31.08.2012. godine i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.750,80 KM.

Obavezan je tužilac da tuženoj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 800,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.11.2013. godine kao dana presuđenja pa do konačne isplate, dok je zahtjev tužene za dosuđenje troškova postupka preko ovog iznosa odbijen.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova odgovora na žalbu u iznosu od 438,75 KM je odbijen.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu presudu iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i tužena obaveže da tužiocu nadoknadi troškove postupka.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca da se poništi rješenje o otkazu ugovora o radu, zahtjev za vraćanje na rad i naknadu plate koju bi tužilac ostvario da je radio od prestanka radnog odnosa pa do 31.08.2012. godine, zahtjev za uplatu doprinosa iz penzijskog i invalidskog osiguranja za taj period, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tužilac po zanimanju diplomirani politikolog, koje zvanje je stekao na Fakultetu političkih nauka 10.01.2011. godine, da je tužilac kod tužene primljen na rad na određeno vrijeme dana 11.04.2011. godine bez konkursa, na osnovu zaključenog ugovora o radu na radno mjesto i poslove šefa kabineta ministra u Ministarstvu za ... RS (u daljem tekstu: Ministarstvo) u trajanju mandata ministra; da je tužena tužiocu otkazala ugovor o radu iz razloga što tužilac s obzirom na svoje stručne i radne sposobnosti ne može uspješno izvršavati radne obaveze iz ugovora o radu; da tužilac u vrijeme zasnivanja radnog odnosa nije ispunjavao uslove za obavljanje poslova šefa kabineta u pogledu radnog iskustva koje je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu predviđeno kao jedan od uslova tog radnog mjesta u trajanju od najmanje tri godine, jer je tada prvi put zasnovao radni odnos sa stečenim stepenom obrazovanja, a da ispunjava uslove u pogledu poznavanja engleskog jezika i rada na računaru; da je prije donošenja pobijanog rješenja Upravna inspekcija Ministarstva1 ... RS rješenjem od 08.06.2011. godine naložila ministru Ministarstva da raskine ugovor o radu koji je zaključen protivno zakonu; da je tužena, odnosno resorno Ministarstvo tužiocu prije donošenja rješenja o otkazu ugovora o radu ponudila sporazumni raskid radnog odnosa uz ponudu zaposlenja kod drugog poslodavca-Fonda za zaštitu životne sredine; da je tužilac bio privremeno spriječen za rad u vremenskom periodu od 30.06.2011. godine do 25.07.2011. godine.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud zaključuje da tužilac zasnivanjem radnog odnosa kod tužene nije stekao status državnog službenika u smislu Zakona o državnim službenicima („Službeni glasnik RS“ broj 118/08) i Uredbe o kategorijama državnih službenika („Službeni glasnik RD“ broj 29/03) i da se za ostvarivanje i zaštitu prava tužioca imaju primijeniti odredbe Zakona o radu – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike

Srpske”, broj: 55/07, u daljem tekstu: ZR), pa da je tužba tužioca prema odredbi člana 118. ZR dopuštena i blagovremena. Takođe nalazi da tužilac u vrijeme zasnivanja radnog odnosa nije ispunjavao uslove za radno mjesto na kojem je zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme u pogledu potrebnog radnog iskustva, ali da on nije ni morao znati koji su uslovi predviđeni za to radno mjesto jer je primljen bez konkursa, pa da te propuste poslodavca ne treba da snosi tužilac, već tužena i da se tužena ne može sa uspjehom braniti sa činjenicom da tužilac u vrijeme zasnivanja radnog odnosa nije dostavio kompletnu dokumentaciju, pa nisu ispunjeni uslovi da se otkaže ugovor o radu na osnovu odredbe člana 126. stav 1. tačka 3. ZR, a da tužena nije tužiocu ni u smislu odredbe člana 126. stav 1. tačka 2. ZR, obezbjedila odgovarajući posao, jer jednostranim nuđenjem zaposlenja u Fondu za zaštitu životne sredine Republike Srpske bez saglasnosti drugog poslodavca tužena nije ispunila obavezu iz ove zakonske odredbe, pa sa pozivom na odredbe člana 126. stav 1. tačka 3. i stav 2. ZR i odredbu člana 130. ovog zakona, te člana 154., 189. i 277. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04), sudio kao u izreci prvostepene presude. Odluku o troškovima postupka prvostepeni sud temelji na odredbi člana 386. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, u daljem tekstu: ZPP).

Odlučujući o žalbi tužene drugostepeni sud je našao da je pravilan zaključak prvostepenog suda da tužilac nema status državnog službenika i da se na prava i obaveze istog imaju primjeniti odredbe ZR, ali da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da tužena nije mogla otkazati ugovor o radu temeljem odredbe člana 126. ZR. Kod nesporne činjenice da tužilac u vrijeme zasnivanja radnog odnosa nije ispunjavao uslove za obavljanje poslova šefa kabineta ministra, jer nije imao određeno radno iskustvo koje se zahtjeva za ove poslove, pravilno je tužena primjenom odredbe člana 126. stav 1. tačka 3. ZR zaključila da tužilac prema prirodi poslova i utvrđenim uslovima za obavljanje istih nema radne sposobnosti sa kojima bi mogao uspješno izvršavati radne obaveze iz ugovora o radu, pri čemu nije ni potrebno provoditi posebnu proceduru za utvrđivanje da li tužilac može da obavlja poslove šefa kabineta bez posjedovanja zahtjevanog radnog iskustva u struci koji se zahtjeva aktom tužene. Cijeneći da je na okolnost da u Ministarstvu nije bilo adekvatnog radnog mjesta saslušan svjedok B.M. koji je potvrdio tu činjenicu, nalazi da su bili ispunjeni uslovi da se tužiocu otkaže ugovor o radu prema odredbi člana 126. stav 2. ZR, jer zaključivanje ugovora o radu sa tužiocem protivno aktima tužene ne sprečava tuženu da ugovor otkaže ukoliko u postupku kontrole zakonitosti rada poslodavca nadležni organi nađu da je isti zaključen protivno zakonu, zbog čega je žalbu tužene uvažio, prvostepenu presudu u dosuđujućem dijelu preinačio i tužbeni zahtjev tužioca odbio.

Odluka drugostepenog suda je pravilna iz slijedećih razloga:

Nije sporno da je tužilac kod tužene zasnovao radni odnos na određeno vrijeme ugovorom o radu od 11.04.2011. godine na poslovima šefa kabineta ministra u trajanju mandata ministra čije trajanje je unaprijed određeno prirodom i vrstom posla. Takav ugovor zaključen je na osnovu odredbe člana 16. stav 2. alineja 4 ZR. Pravilan je zaključak nižestepениh sudova da tužilac nema status državnog službenika, pa se na prava i obaveze u konkretnom slučaju imaju primijeniti odredbe ZR.

Donošenju rješenja o otkazu ugovora o radu prethodilo je rješenje Ministarstva ... RS, upravne inspekcije od 08.06.2011. godine kojim je naloženo ministru za ... RS da u roku od 8 dana od dostavljanja tog rješenja raskine ugovor o radu koji je zaključen 11.04.2011. godine, jer tužilac ne ispunjava uslove radnog iskustva predviđene članom 26. Pravilnika o unutrašnjoj

organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu („Službeni glasnik RS“ broj 24/11) na poslovima šefa kabineta ministra u trajanju od najmanje tri godine radnog iskustva u traženom stepenu obrazovanja.

Prema raspoloživim podacima navedeno rješenje je konačno i pravosnažno u upravnom postupku i kao takvo ne može se preispitivati u parničnom postupku. Taj akt se mogao osporavati redovnim i vanrednim pravnim sredstvima u upravnom postupku, na način propisan Zakonom o opštem upravnom postupku i eventualno u upravnom sporu, ali ne i u parničnom postupku. Pravosnažnošću navedeno rješenje nužno proizvodi pravno dejstvo i njegove posljedice moraju se imati u vidu ukoliko od tog akta zavisi odluka u parničnom postupku, jer o pitanju kojim je odlučeno upravnim rješenjem sudovi ne mogu odlučivati kao o prethodnom pitanju u smislu odredbe člana 12. ZPP.

Donošenje rješenja ministra o otkazu ugovora o radu sa tužiocem od 10.06.2011. godine nije odraz autonomije volje. Ovakva odluka je rezultat postupanja po Zakonu o upravnoj inspekciji („Sl. glasnik RS“ 1/09, u daljem tekstu: Zakon), jer je upravni inspektor nakon izvršene kontrole kod tužene donio rješenje kojim je ministru naloženo da u roku od 8 dana raskine ugovor o radu sa tužiocem. Prema odredbi člana 21. Zakona organi kod kojih je izvršen inspeksijski nadzor, obavezni su da postupaju po rješenju upravnog inspektora iz člana 18. Zakona. Odgovorno lice u organu iz člana 2. Zakona obavezno je da u roku od 8 dana od dana isteka roka za provođenje naloženih inspeksijskih mjera utvrđenih rješenjem obavijesti upravnog inspektora o provođenju naloženih inspeksijskih mjera i dostavi dokaze o njihovom izvršenju.

Upravni inspektor dužan je da prati sprovođenje mjera i može u slučaju neprovođenja upravnih mjera od strane kontrolisanog organa obavijestiti organ koji vrši nadzor nad radom tog organa (član 22. stav 3. Zakona), kao i kazniti novčanom kaznom za prekršaj javno preduzeće, javnu ustanovu ili drugu organizaciju koja vrši javno ovlaštenje ako ne postupe po rješenju upravnog inspektora, odnosno ako ne izvrše naložene upravne mjere utvrđene rješenjem upravnog inspektora (član 27. Zakona).

Iz svega navedenog proizlazi da je ministar bio u obavezi da izvrši rješenje upravne inspekcije. Kako je ugovor o radu bio zaključen na određeno vrijeme, za obavljanje tačno određenih poslova, određenih prirodom i vrstom posla, a otkazan po nalogu upravne inspekcije, isti je prestao da važi otkazom poslodavca na osnovu odredbe člana 125. stav 1. tačka 3. ZR. Uslovi za obavljanje poslova radnog mjesta utvrđuju se opštim aktom poslodavca da bi se obezbjedilo uspješno vršenje tih poslova, pa neispunjavanje tih uslova znači da radnik koji te uslove ne ispunjava ne može ni zaključiti ugovor o radu, jer nije u mogućnosti da poslove obavlja po predviđenim standardima kvaliteta.

Zbog navedenog nije ni bilo obaveze tužene da tužiocu pokuša obezbijediti drugi odgovarajući posao u smislu odredbe člana 126. stav 2. ZR, koji i ne postoji kod tužene, što se može utvrditi iz Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih zadataka da nema nijednog radnog mjesta na kojem bi tužilac mogao raditi sa stručnom spremom koju posjeduje.

Iz tog razloga inače osnovani prigovori revidenta o povredi odredaba parničnog postupka iz člana 8. ZPP kojima ukazuje da je drugostepeni sud drugačije ocijenio iskaz svjedoka B.M. koji dokaz je izveden neposredno pred prvostepenim sudom, iz koga je izveo svoj zaključak da tužena nije imala mogućnosti da tužioca rasporedi na drugo radno mjesto prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, za razliku od prvostepenog suda, koji je iz

iskaza svjedoka B.M. zaključio da tužena nije dokazala da tužiocu nije mogla obezbjediti drugi odgovarajući posao, nisu od uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Zbog toga, rješenje o otkazu ugovora o radu od 10.06.2011. godine, doneseno u izvršavanju naloga upravne inspekcije, kojim je tužena otkazala tužiocu ugovor o radu iz razloga što je nakon zaključenja ugovora i početka rada utvrđeno da tužilac s obzirom na svoje stručne i radne sposobnosti ne može uspješno izvršavati radne zadatke iz ugovora o radu, jer nema potrebno radno iskustvo koje je predviđeno aktima tužene, nije nezakonito, pa je pravilno drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu i odbio tužbeni zahtjev tužioca u cjelosti.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci ove presude na osnovu člana 248. ZPP.

Zahtjev tužene za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 375,00 KM je odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, jer isti nije bio nužan za vođenje parnice u smislu odredbe člana 387. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić